

حضرت آیت‌الله جنتی «دامت برکاته»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم:

بدینوسیله گزارش جلسه چهارصد و چهلم مجمع شورتی فقهی شورای محترم نگهبان مورخ ۱۳۸۸/۸/۱۶ مشتمل بر ادامه بررسی لایحه حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می‌گردد:

دستور: ادامه رسیدگی به لایحه حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست.

ماده ۱۷: حقوق و تکالیف سرپرست و کودک ...

بررسی: ۱- عموم حقوق از جهت شمول نسبت به لزوم اعطاء نفقه از طرف فرزند خوانده پسر به سرپرست و از طرف سرپرست به فرزند خوانده خلاف شرع دانسته شد. (اتفاق آراء)

توضیح اینکه لزوم پرداخت نفقه از ناحیه فرزند پسر نسبت به پدر از حقوقی می‌باشد که در مورد فرزند خوانده دلیلی بر آن وجود ندارد و الزام او به پرداخت آن خلاف شرع است.

همچنین سرپرست شرعاً موظف به پرداخت نفقه به فرزند خوانده نمی‌باشد و الزام وی به این مسئله خلاف شرع می‌باشد و این امور از احکام نمی‌باشد تا با اشتراط درست شود بلکه از حقوق است و راهی برای ثابت ساختن آن نیست.

۲- اطلاق ماده مذکور از جهت لزوم احترام فرزند خوانده نسبت به سرپرست خلاف شرع دانسته شد. (ه رأی از ^ا رأی)

توضیح اینکه هر چند اهانت یا اسائه ادب از طرف فرزند خوانده نسبت به سرپرست حرام می‌باشد لکن دلیلی بر لزوم احترام سرپرست توسط فرزند خوانده مانند لزوم احترام والدین توسط فرزندان که ترک آن موجب عقوب است وجود ندارد. در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که ماده مذکور چنین اطلاقی ندارد و از این نظر مبهم می‌باشد.

ماده ۱۹: در صورت فوت سرپرست منحصر یا ...

بررسی: اطلاق ماده مذکور شامل موردی که بعد از فوت سرپرست تنها افراد فرزند خوانده تحت تکفل متوفی محسوب شود می‌گردد و طبعاً در فرض نبودن این ماده در اصل لایحه دولت، ماده مذکور مستلزم تحمیل هزینه اضافی به دولت و خلاف اصل ۷۵ می‌باشد. (اتفاق آراء، ^ا رأی)

ماده ۲۰: در صورت فوت یا زندگی مستقل ...

بررسی: ۱- مشروط نمودن واگذاری دادگاه به درخواست سازمان مذکور خلاف شرع دانسته شد. (۷ رأی از ^ا رأی) توضیح اینکه دادگاه صالح می‌تواند در هر موقعی که صلاح بداند نسبت به این‌گونه امور رسیدگی و اخذ تصمیم نماید و این تقیید خصوصاً در فرض اصرار دادگاه بر رسیدگی خلاف شرع می‌باشد.

در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که مانعی در مشروط نمودن رسیدگی دادگاه به درخواست سازمان نمی‌باشد و جعل چنین شروطی توسط قوانین مجلس مانند اشتراط رسیدگی به دعاوی در دادگاه - نه در منزل قاضی مثلاً - که خلاف شرع نمی‌باشد.

۲- الزام دادگاه به رعایت مفاد این قانون - با توجه به وجود موارد متعدد خلاف شرع در این قانون - در واگذاری حق سرپرستی خلاف شرع دانسته شد. (۷ رأی از ^ا رأی)

شماره: ... ۸۸/ف/۲۱۹
تاریخ: ... ۱۳۸۸/۸/۱۹
پیوست: صلوات

۳- اطلاق لزوم رعایت نظر کودکان بالغ در واگذاری از جهت شمول نسبت به مواردی که دادگاه نظر آنان را به مصلحت نمی‌داند یا مغایر مصلحت می‌بیند خلاف شرع دانسته شد. (۷ رأی از ۸ رأی)

ماده ۲۱: شخصی که سرپرستی افراد تحت تکفل ...

بررسی: ۱- در صورت نبودن این ماده در اصل لایحه تقدیمی دولت، ماده مذکور مستلزم تحمیل هزینه اضافی و خلاف اصل ۷۵ دانسته شد. (اتفاق آراء)

۲- با توجه به اینکه موادی از قانون کار توسط مجمع تشخیص مصلحت تصویب شده است و شورای نگهبان آن را خلاف شرع دانسته است بنابراین هر موردی را که ماده مذکور به موضوع قانون کار اضافه نماید نوعی توسعه در موضوع بوده و منجر به اضافه شدن موارد خلاف شرع اولیه می‌گردد و لذا اطلاق این ماده در چنین موردی خلاف شرع می‌باشد. (اتفاق آراء)

ماده ۲۲: پس از صدور حکم قطعی سرپرستی ...

بررسی: اطلاق ماده مذکور از جهت اینکه در بعضی موارد منجر به در معرض خلاف شرع واقع شدن می‌گردد خلاف شرع دانسته شد. (۶ رأی از ۸ رأی)

توضیح اینکه عدم ثبت خصوصیات اولیه فرزند خوانده در شناسنامه وی ممکن است در بعضی موارد منجر به ازدواج وی با خواهر یا برادر خود گردد و لذا خلاف شرع می‌باشد و نیز ثبت نام او در شناسنامه سرپرست موجب ارث بردن او از اموال سرپرست بعد از فوتش می‌گردد و خلاف شرع است.

در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که از ماده مذکور عدم ثبت خصوصیات اولیه شخص در شناسنامه‌اش استفاده نمی‌شود.

ماده ۲۳: صدور گذرنامه و خروج کودک ...

بررسی: ۱- اطلاق مقید نمودن صدور گذرنامه و خروج نوجوان و کودک به اذن سرپرست از جهت شمول نسبت به سفرهای واجب خلاف شرع دانسته شد.

۲- مقید نمودن تصمیم دادستان به نظر سازمان خلاف شرع دانسته شد. (۶ رأی از ۸ رأی)

۳- اطلاق مقید نمودن صدور گذرنامه و خروج به نظر دادستان خلاف شرع دانسته شد. (۶ رأی از ۸ رأی)

ماده ۲۳، تبصره: چنانچه خروج از کشور ...

بررسی: اطلاق تبصره از جهت شمول نسبت به سفرهای واجب در فرضی که سرپرست تعهد مذکور را انجام ندهد و یا قادر بر آن نباشد خلاف شرع دانسته شد. (۵ رأی از ۸ رأی)

توضیح اینکه در این جلسه تا پایان ماده ۲۳ بررسی شد.

دوام توفیقات حضرت‌عالی را از درگاه ایزد متعال مسئلت دارم.

سیدحسین طاهری خرم‌آبادی

رئیس مجمع مشورتی فقهی شورای نگهبان